

CROSSMEDIA

RECENSIE

WIE WIL ER NOU NIET ZELFREDZAAM ZIJN?

De mythe van zelfredzaamheid

Richard de Brabander
Garant Uitgevers
(www.garant-uitgevers.nl)
ISBN: 9789044131451
191 pagina's. € 22,90

Wie wil er nou niet zelfredzaam zijn?

De mythe van zelfredzaamheid

Richard de Brabander

Garant

In deze filosofische studie over 'zelfredzaamheid' beschrijft Richard de Brabander de manier waarop het ideaal van zelfredzaamheid zo vanzelfsprekend werd dat er nauwelijks kritiek op mogelijk is, want: 'Wie wil er nou niet zelfredzaam zijn?' Het is een relevant boek, waarin hij ingaat op verschillende 'discursieve technieken' die ervoor zorgden dat termen als 'zelfredzaamheid', 'eigen regie', 'eigen kracht' en 'eigen verantwoordelijkheid' onderdeel werden van een 'hegemoniale praktijk'. In dat proces werd de 'normatieve sprong', waarin particuliere normen, waarden en belangen worden gepresenteerd als universeel, aan het zicht onttrokken. En dat is problematisch, betoogt De Brabander, want als het sociaal werk gedachteloos uitgaat van vanzelfsprekende methodieken en procedures, dan staat de morele kwaliteit van het werk onder druk.

De tekst is, geheel in de traditie van de grondlegger van de kritische discoursanalyse, de Franse filosoof Michel Foucault (1926-1984), regelmatig onnavolgbaar. Dat komt deels door het jargon (de tekst is doorspekt met termen als 'permanente discourscoalitie', 'subjectposities' en 'partiële fixaties') maar meer nog doordat de auteur, zoals hij zelf aangeeft in het woord vooraf, kritisch is ten opzichte van een 'regime' van 'protocollen en stappenplannen' dat erop gericht is teksten eenduidig en leesbaar te maken. Inderdaad, De Brabander neemt de lezers niet bij de hand en daardoor zal

niet iedereen zijn uitdagende intellectuele dans kunnen volgen. Dat is jammer, want de tekst bevat een keur aan belangwekkende ideeën. Het paradoxale karakter van het autonomie-ideaal bijvoorbeeld: wie niet met de meute meedoet is niet autonoom. De Brabander beschrijft ook, op een manier die kenmerkend is voor zijn boek, hoe het kabinet gebruikmaakt van een cirkelredenering als het zich beroept op de *civil society*: 'In plaats van dat de positie van de overheid door de *civil society* wordt bepaald, is de positie die de overheid aanneemt tegenover de *civil society* constitutief voor de betekenis die de *civil society* krijgt.'

Een redactieslag was op zijn plaats geweest. Niet alleen vanwege een aantal curieuze slordigheden (zoals 'Balkende' in plaats van 'Balkenende', 'het particulier' in plaats van 'het particuliere' en 'verhinderd' waar 'verhindert' had moeten staan), maar vooral om meer lezers te betrekken bij het doordenken van de filosofische en ideologische vooronderstellingen van het zelfredzaamheidsideaal. Dit boek levert namelijk een fundamentele bijdrage aan de onmisbare kritische reflectie op de grondslagen van de participatiesamenleving en de Wmo.

Jeroen Boekhoven, docent aan de Academie voor Sociale Studies van de Hanzehogeschool Groningen

SIGNALEMENT

TOOLKIT GEZINS-BEGELEIDER IN DE WIJK

EIGEN REGIE, TEAMWORK EN HULPVERLENING

Marieke van Rooij
ISBN: 9789088504952
112 pagina's
Prijs: € 18,90

Het jeugdstelsel ondergaat momenteel een grote omslag; de transitie jeugdzorg moet leiden tot minder bureau-

cratie en minder versnippering van zorg. Hulp wordt meer herkenbaar en dichter bij gezinnen georganiseerd. Ook voor hulpverleners betekent dit vaak een grote verandering: zij worden in wijkteams 'generalisten' die op meerdere terreinen kennis en vaardigheden moeten hebben.

Toolkit gezinsbegeleider in de wijk biedt (toekomstige) hulpverleners een groot aantal praktische, werkzame instrumenten voor het werken met gezinnen. Deze zijn verdeeld over acht verschillende

domeinen: opvoeden, relaties en vriendschap, lichamelijke gezondheid, emotionele gezondheid, school, werk en vrije tijd, financiën, huisvesting en justitie. De eigen regie van het gezin staat daarbij steeds centraal. Want de meeste volvoering geeft het iemand, als die zijn eigen probleem oplost.

Ook is er in het boek ruim aandacht voor de hulpverlener zelf, die vaak op meer afstand van zijn organisatie en collega's komt te staan. Hoe zorg je goed voor jezelf? Hoe blijf je gezond en